

Hemtjänstbluffen

Vilken klass avser bidraget?

Lokal-tv

Dessa personer anmäls:

Michael Verdicchio, Sandy Hansson

Förutom ovanstående deltog följande:

Anton Svendsen & Cecilia Hallström(arbetsledare), Samir Bezzazi(research), Lena-Marie Nilsson(redaktionschef)

Publicerade datum:

6/5 – Västnytt avslöjar allvarliga brister inom hemtjänstföretag

7/5 – Kritiken växer mot hemtjänstföretaget

8/5 – Ännu en kommun säger upp avtal

8/5 – Avvikelser rapporterades inte – lades på hög

12/5 – Politiker vill avskaffa privat hemtjänst

14/5 – Barn- och äldreminister Maria Larsson: "Lagen måste skärpas"

19/5 – Care Togethers VD skyller på de anställda

9/7 – F-skattsedel dras in för Care Together

21/7 – Kungälv och Mölndal säger upp avtal med Care Together

22/7 – Tjörn sista kommun att bryta med Care Together

14/8 – Skandalföretaget begärs i konkurs

17/9 – Care Together i konkurs

18/12 – IVO riktar allvarlig kritik mot Kungälvs kommun.

Var publicerades jobbet?

Förstapublicering i Västnytt och Hallandsnytt, därefter Rapport, Aktuellt och Sverige Idag.

Beskriv resultatet av grävet kortfattat:

Det privata företaget Care Together lovade bra hemtjänst som var helt anpassad till de äldres behov och flera kommuner betalade ut miljonbelopp varje månad till företaget. Men genom en granskning av avvikelserapporter och klagomål i sex kommuner kunde Västnytt avslöja stora brister inom företaget, där äldre kunde lämnas ensamma i veckor, utan mat, dusch och ibland livsviktiga mediciner t.ex. insulin.

Företaget struntade dessutom i att betala ut löner till sina anställda som i sin tur beskrev hur de arbetade under omöjliga arbetsförhållanden. Avslöjandet fick politiker och ledarskribenter över hela landet att reagera kraftigt och har bidrag lokalt till att göra LOV till en het valfråga.

Västnytt kunde även berätta att Lerum, där situationen varit som värst, inte hade koll på läget förrän en anställd flaggade för missförhållanden. Det ledde till en diskussion om kommuners tillsyn av privata vårdutförare. En diskussion som barn- och äldreminister Maria Larsson gav sig in i efter att ha sett Västnyttts inslag.

Avslöjandet har lett till att alla sex kommuner där Care Together varit verksamma i dag har sagt upp avtalen med företaget, som senare gått i konkurs.

En av kommunerna, Kungälv, har dessutom kritiserats av IVO för allvarliga brister i sin omsorg av en vårdtagare. Det handlade om en man som inte fick sin mat levererad på över en månad, och där kommunen varken skötte tillsynen, journalföringen eller utredde klagomål från anhöriga. Mannen avled innan bristerna hann rättas till.

På vilket sätt anser du/ni att grävet uppfyller kriterierna för guldspaden?

Västnyttts avslöjanden kunde på ett tydligt sätt visa hur ett privat LOV-företag kunde missköta äldre i en sådan omfattning att det var livshotande.

Avslöjandet gjordes genom granskning av avvikelserapporter och att söka upp och träffa de äldre, då det handlar om sköra människor som många gånger inte kan föra sin egen talan. Vi lyckades dessutom belysa brister i tillsynen av privata vårdutförare. Det har bidragit till att både kommuner, politiker och ministrar fått press på sig att förbättra kontrollen av privata utförare.

Hur fick du/ ni ursprungsidén?

Ursprungsidén kom från en notis i Lerums tidning i mars, där det stod att Lerum sagt upp avtalet med ett hemtjänstföretag. Kommunen motiverade beslutet med att företaget missat att ta emot en ny brukare samt att företaget inte skött rapportering till kommunen. Här föddes idén att granska samtliga avvikelserapporter, söka upp de äldre och ta reda på vad som verkligen låg bakom beslutet i Lerum, samt kolla övriga kommuner där företaget var verksamt.

Vilka arbetsmetoder tillämpade du/ni?

Vi började med att begära ut och granska alla avvikelserapporter och klagomål som fanns diarieförda hos kommunerna. Vi fick ut detta från de flesta kommuner.

I Care Togethers fall rörde det sig om ett hundratal klagomål och avvikelser. Genom avvikelserna kunde vi i flera fall utläsa medarbetares namn. Vi började därefter ringa och träffa medarbetarna för att få deras bild. Vi lade mycket fokus på att verkligen söka upp medarbetare och de drabbade i verkligheten för att kunna skildra mer än den bild som förmedlades bara i avvikelserapporterna. På så sätt fick vi även kontakt med flera case.

Genom fakturor och dokument från kommunerna, Bolagsverket och Skatteverket skapade vi oss även en bild av företagets ekonomi. Detta kompletterade vi med besök hos drabbade företagare som inte fått betalt av Care Together.

Vi diskuterade regelbundet i vilket stadie vi skulle kontakta ansvariga i företaget. Då vi fick signaler om att företaget försökte tysta medarbetare bestämde vi oss för att belägga så mycket som möjligt innan vi utkrävde ansvar. När det gäller muntliga källor om exempelvis medarbetarnas situation lade vi mycket fokus på att få det bekräftat från så många som möjligt. Vid första publiceringen hade vi pratat med knappt 20 anställda från sex olika kommuner. Denna siffra ökade sedan till ett 30-tal.

När sedan företagets VD systematiskt försökte undvika oss, hade vi strategin att aktivt försöka söka henne varje dag för en kommentar. Vi ringde, lämnade meddelanden, skrev brev och sökte upp henne på hennes kontor. Efter flera veckor lyckades vi till slut.

Vilka typer av källor använde du/ni?

Avvikelserapporter och klagomål från Lerum, Partille, Mölndal, Kungälv, Kungsbacka, Tjörn.

Fakturor från kommunerna. Bokslut.

Muntliga källor: Brukare, medarbetare, kommuntjänstemän, facket, VD, Skatteverket, Bolagsverket, företagare, politiker.

Stötte du/ni på några problem? Vilka?

En bit in i arbetet fick vi signaler om att företaget försökte tysta medarbetare. Flera berättade att de fått samtal från sina chefer. Vi bestämde oss här för att gå försiktigt fram med källorna inom företaget.

När det gäller ett av våra case så var den ursprungliga vinkeln att brukaren dött som en direkt orsak av att Care Together inte dykt upp. Men då vi fick vissa problem med att belägga det helt och hållet valde vi bort denna vinkel.

Vårt största problem var att Care Togethers VD som alla hänvisade till, systematiskt undvek oss. Vi bokade vid ett flertal tillfällen in tid för intervjuer som hon avbokade i sista stund. Av VD:n fick vi även uppgifter om hotbilder och polisanmälningar, något som inte stämde enligt polisen men som ändå gjorde att det drog ut på tiden. Detta gjorde att vi till viss del sköt på vår publicering. Vi fick till slut svar i form av ett mejl. Efter många avvägningar valde vi till slut att publicera reportaget med hänvisning till mejlet. I ett senare skede ställde hon sedan upp på en filmad intervju.

Hur lång tid tog projektet?

6-7 veckor till första publicering. Samtidigt jobbade vi som var inblandade också med annan daglig nyhetsbevakning.

Vilka reaktioner har ni fått från myndigheter och kollegor?

Västnyttis avslöjande fick stort genomslag över hela Sverige. Aktuellt valde att toppa sin sändning med Västnyttis regionala inslag och dessutom komplettera det med en studiegäst, äldreforskaren Yngve Gustavsson som reagerade kraftigt på reportaget.

Dessutom hade de flesta riksmedier artiklar om avslöjandet. T.ex. Aftonbladet, DN, SvD, Expressen, GT, GP med flera. Det ledde även till debatt på ledarsidor, bland annat i Veteranen, Ekuriren och BLT Sydöstran, samt en politisk diskussion över hela landet. I augusti gjorde ett humorprogram i P4 Göteborg en satirlåt om Care Together.

Avslöjandet ledde till att de kommuner som anlidade företaget tvingades till en noggrann tillsyn. Det ledde i sin tur till att samtliga kommuner sa upp avtalen med företaget.

Det har även lett till en politisk debatt i många kommuner om tillsynen inom äldreomsorgen.

I december 2014 riktade IVO allvarlig kritik mot en av kommunerna, Kungälv, för att de brustit i sin omsorg.

Har projektet anmälts till po, granskningsnämnden eller annan instans?

Nej

Kontaktpersoner:

Michael Verdicchio, reporter
0734-097961
michael.verdicchio@hotmail.com

Anton Svendsen, redaktör
031-837221
anton.svendsen@svt.se